

بناغہ کافی

باور

وہ رگی پرائی
حمہ کریم عبد اللہ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ئەم نووسراوە بە شیکە لە کتیبی
(تەریف عام بیدین الاسلام) لە نووسینی
ماموستا علی طنطاوی!
وەرگی پراوە بو کوردی

بناغهي يه كه م :

" ٺه وه ي به هه ستكاره كان (الحواس) هه ستي پئي ٺه كه م ، گومان ني يه له بووني "

ٺه مه زانينيكي ژيري به لگه نه ويسته ، به لام کاتي په کيک له کاتي نيوه رڼدا به بيابانيکدا ٺه گه رپټ ، سه ير ٺه کات له دووره وه گوماويکډ دياره ، که چي ورده ورده به ره و پرووي ٺه چپټ ونزيک ٺه بيټه وه لي ي ، له خو له که زياتر ٺاو نابيني ، چونکه ٺه وه ي که بينرا ٺاو نه بوو تراويلکه (سه راب) بوو ، هه روه ها کاتيکډ قه له ميکډ ٺه خه يته په رداخي ٺاوه وه ، ٺه بيني قه له مه که شکاوه يه ، خو له راستيشا وان يه .

٣) شه ويکډ له شه وان که سينکډ له چيگايه کډ دائه نيشي ياسي جنوکسه و ديو و درنج ٺه کرپټ ، کاتي هه لئه ستي و به ره و مال ٺه گه رپټه وه ، ٺه گهر ريگا که ي چول و تاريکډ بيټ ، دلي لاي خو ي نابي و له ده رپاي خه يالدا ٺه بيټ ، جنوکه و ديو و درنج دپته به رچاوي ، له ريگا که يدا هيچي لي ني يه ، - که ٺه و شتانه ي تيا ٺه بيني هه روه ها جادوگه ران (ساحر) شتي زور سه ير ٺه خه نه به رچاوي خه لکي که له راستيشدا نين .

که و ابو هه ستکاره كان جاري واهه يه هه له ٺه که ن ٺه خه له تيټن - به لام سنوري ٺه م هه لانه که مه ، گومان ٺه به ن ، ٺايا ٺه بي ٺيټر گومانمان هه بي له و هه موو شتانه ي که هه ستي پئي ٺه که ين ؟ ، نه خير ، ٺه گهر گومانمان هه بي له وه ي ٺه بينين و ٺه بيستين و هه ستي پئي ٺه که ين ، ٺه وه خه يال و راستي تيکډ ٺه که ين و وه کو شيټمان لي ديټ .

که و ابو مه رچيکي ترپش زياد ٺه که ين ، بو زانيني راست (علم اليقين) : (ٺه وه ي که هه ستي پئي ٺه که م ، ٺه وه يه به باقي کردنه وه يه که ي پيشتر ٺاشکرا بووي که ٺه و شته خه يال و ، گومانکاري و ، خه له تاندي هه ستکاره کانه) ، ژيري يه که م جار ٺه خه له تي ، سه راب به ٺاو ٺه زاني ، به لام ٺه گهر جاريکي تر چاوي پئي که وت ٺه زاني ٺه وه سه رابه و ٺاو ني يه ، ژيري يه که م جار قه له مه که ي له په رداخه ٺاوه که دا به شکاوه زاني ، خو قه له مه که رپکوراست بوو ، با چاويش و بزاني که شکاوه يه ، ٺه و کار و بارانه ي که هه ستکاره كان هه له ي تيټدا ٺه که ن يان ٺه خطه تين تيټدا ، چهند کاروباريکي دپاري و ناسراون بناغه که تيکډ ناده ن و کاري تي ناکه ن .

له وانه ش ٺيشي جادوگه راني فيرعه ون ، وه ٺه وه ي که ٺيستا جادوگه راني (سيړک) ٺه يکه ن له م رڼوانه دا .

بناغهي دووه م :

" زانيني راست هه روه کو به بينين و هه ستکاره كان ده ستمان ٺه که ويت ، به گيرانه وه ي که سانیکډ ، که باوه رمان به راستگو بيان هه يه

ده ست ته كه ويٽ "

زور شت هه ن نه هه ستيان پي ته كه ين ، وه نه ديومانن ، له گهل
ته وه شدا ته زانين كه هه ن ، وه باوه رمان به بوونيان هه يه ، هه ر وه كو
ته و شتانه ي كه هه ستيان پي ته كه ين . نيمه باوه رمان به بووني هيندوستانو
ژاپون و به رازيل هه يه ، خو نه سه رمان ليداون ، وه نه ديومانن ، باوه رمان
هه يه كه ته سكه نده ري مه كد وني ولاتي فارسي داگير كرد ، وه وه ليدني
كوري عبد الملڪ مزگه وتي ته مه وي له ديمه شق دروست كرد ، هه روه هه
صلاح الديني ته يوبي خاچدروشماني له فهله ستين وه ده رنا ، - به مه رچيڪ
نه له جه نكه كاني ته سكه نده ر و صلاح الدين دا به شداريمان كردووه ، وه نه
له دروست كردني مزگه وتي ته مه وي دا .

ته گه ر به كيڪ له نيمه سه يري ده روپشتي خو ي بكات ، ته بيني نه
شتانه ي كه نابينرين و باوه رمان به بوونيان هه يه ، زور زياترن له و
شتانه ي كه ته بينرين ، له خه لكي و له ولاتان ، وه له پرووداوه كاني ميژووي
كون كه پرويداوه و ته وه ي نيسا پروو ته دات .
ته ي ثايا چون باوه ري هيناوه به بووني ته و شتانه ي كه هه ستكاره كان
هه ستي پي ناكه ن ؟

به لني ، به وه باوه ري هيناوه به بوونيان كه ده ماو ده م گيراو يا
نه ته وه ، كو مه ليڪ بو كو مه ليكي گيراوه ته وه ، چونكه له و باوه ره دا
نيه ته م هه موو خه لكه جيا جيايه ، له سه ر دروست كردني درويك
ريڪه كه وتبن و به درو بيگيرينه وه .

كه و ابو ! زانيني راست هه روه كو به بينين وه هه ستكاره كان ده ستمان
ته كه ويٽ ، به گيرانه وه ي كه سانيك كه باوه رمان به راستگويي يان هه بيٽ
ده ست ته كه ويٽ .

بنگاهه سيهم :

" نيمه هه رگيز مافي ته وه مان ني يه ، نينكاري ته و شتانه
بكه ين كه به هه ستكاره كانمان هه ستي پي ناكه ين "
ثايا راده ي ته و زانينه چه نده كه هه ستكاره كان ته يگه بيني ؟ ثايا
هه ستكاره كان ته توانن بگه نه زانيني هه موو بوونيڪ ؟ ويننه ي
نه فس وه هه ستكاره كان له گهل بوونه كاني ده وروپشتماندا ، وه كو
پياويڪ وايه ده سه لاتداريڪ له قوله ي قه لايه كدا به ندي كردبسي ، وه
ده رگاوپه نجه ره ي لي داخستبي ، ته نها چند تاقيني (1) جيا جياي
له ديواره كه دا هيشته بيته وه ، بو ته وه ي ده ره وه ي قوله كه ي پي بيني :
تاقيني پرووي له سه ر روبريڪه له خو ره لانه وه ديت ، تاقيني ش
پرووي له شاخيڪه له خو رئاواي قوله كه وه ، وه تاقيني ش پرووي له
كوشكيڪه له سه روي قه لاهه وه ، وه تاقيني ش پرووي له ياريگايه كه له
خواروي قه لاهه وه يه .

(1) به بجه ره يكي زور بجه ره

به نده که مان ده رونه (نه فس) ، قه لاکه ش له شیه تی ، تاقه کانیش
هه ستکاره کانن ، به هه ستکاری بینین جیهانی ره نگه کان ته بیننی ، وه به
هه ستکاری بیستن جیهانی ده نگه کان ته بیستی ، وه به هه ستکاری چه شتن
جیهانی تامه کان ته چه ژیت ، وه به هه ستکاری لیخشان (اللمس) جیهانی
له شه کان هه ست پی ته کات .

پرسیاری ئیستامان :

۱- ئایا ته و به نده به هه ریه کی له هه ستکاره کانی هه ست به هه موو
جیهانی ده وروپشتی ده کات ؟
ته و به نده کاتیکی له تاقی روو له روباره که وه ته روانی ، هه موو
روباره که نابیننی ، به لکو به شیکنی ته بیننی . هه روه ها چاو کاتیکی سهیری
ره نگه کان ته کات هه رچی ره نگه له بوونه وه ردا هه یه نابیننی ، به لکو
هه ندیکیان ته بیننی که س له دووری سی کیلومه تره وه میروله یه ک نابیننی
له گه ل ته وه دا که میروله که هه یه ، وه که س له په رداخیکی ئاوی روشندا
میکروپ و گیانله به ره ورده کان نابیننی ، له گه ل ته وه ی که ل هه
په رداخه دا ملیونه ها میکروبی تیدایه ، که س ته و هیزه کاره بایی یه
نابیننی که له ناوه ندی که ردیکدا (ذره) هه یه ، خو هه ر وه ک موو
ته ستیره کان له گه ردوندا ته خولینه وه ، ته و هیزانه ش ئاوا
ته سورینه وه .
ته و میروله یه ش ده نگیکی هه یه ، به لام که س نابینستی ، چونکه
گوچکه ی تاده میزاد ته و له رینه وانه (هزات) ته بیستی که له نیوان
پینج تا بیست هه زار (۵ - ۲۰۰۰۰) له رینه وه دایه . ته وه ی له وه که متر
بیټ نابینستین ، وه ته وه ی له وه ش زیاتر بیټ ، په رده ی گ موو
ته دریننی و که ر ته بین .
که س هه ست به بوئی شه کر ناکات ، که چی میروله و میس بوئی
ته که ن و خیرا بوئی ته چن ، که وابو هه ستکاره کان به هه موو شتیکی
ته م جیهانه نازانن ته نها به شیکنی نه بیټ .

۲- ئینجا ئایا له نیوان جیهانی ره نگه کان که چاو سه رپه رشتی ته کاو ،
جیهانی ده نگه کان که گوئی سه رپه رشتی ته کات ، جیهانیکنی تر نی یه ؟
ئییمه نازانین ؛ چونکه هه ستکاریکمان نی یه هه ستی پی بکات .
ئایا نابنی له نیوان روباری به رده م قه لای به ندی یه که دا و شاخه که دا ،
باخیکی جوان و که وره هه بیټ ؟ به لام نه یدیه و پی ی نه زانیوه ،
چونکه به رامبه ری تاقیکی تیا نه بووه که بیبیننی ، ئایا ته بی ئینگری
بکات و بلنی باخ نی یه ، چونکه نابیننی ؟
کوپریکی که به کوپری له دایک بووه ، له وانه یه به وه ی که بیستویه تی
بزانی ده ریا شینه ، وه باخات سه وزه ، به لام نازانی شین چونه و ،
سه وزیش چونه ، که ریش به فیتر بوون له وانه یه بزانی له گورانیدا ئاوازی
به یات و قه تار و ته للاوه یسی هه یه ، به لام نازانی ته و ئاوازه چونس ،

ٹایا کوئر مافی تہ وہی ہہ یہ بلی سہ وز نی یہ ، چونکہ تہ و نایبینی ،
وہ یان کہ ر تہ توانی بلی ٹاوازی جیا جیا نی یہ ، چونکہ تہ و نایبستی و
لہ یہ کیان جیا ناکاتہ وہ .

تہ و ژوورہ ی تۆ تیا دانیشتوی وا تہ زانی بی دہ نگہ و ہیج بزوانیکی
تیدا نی یہ ، لہ و ژوورہ دا ، وہ یان ہہ ر لہ ہہ واکہ یدا ہہ رچی گۆرانی و
ٹاوازیگ لہ تہ دریت بہ رادیوکان ہہ مووی تیدایہ ، تۆ ہہ ستی پی ناکہ یت
چونکہ رہ نگیک نی یہ بہ چاو بیبینی ، وہ دہ نگیکیش نی یہ بہ گ—ووی
بیبستی ، چونکہ تہ و دہ نگانہ لہ رینہ وہ ن (اھتزازات) لہ جۆریکی تر
دہ نگی تیدایہ ، بہ لام گوئی نایبستی ، تہ گہ ر رادیویہ ک ہیننی ہہ موویت
بۆ وہ رتہ گریت و تہ بیبستی .

تۆ ہہ ست بہ ٹال و گۆری کہ می پلہ ی گہ رما ناکہ یت ، چونکہ ہہ ستکاریت
نی یہ ہہ ستی پی بکات ، بہ لام تہ گہ ر (بارۆمہ ترئ) ہیننی ہہ ستی
پی تہ کات ، ہہ ست بہ لہ رینہ وہ سوکہ کان ناکہ یت ، بہ لام (رادار) ہہ ستی
پی تہ کات ، کہ وابو لہ بوونہ وہ ردا زۆرشت ہہ یہ ناچیتہ سن—ووری
ہہ ستکارہ کانہ وہ ، چونکہ نہ رہ نگہ بیبیریت ، وہ نہ دہ نگہ بیبیریت ، وہ
نہ تہ نہ دہ ستی لہ بدہ یت ، وہ نہ بۆنہ بۆنی بکہ یت ، وہ نہ تامدارہ تامی
بکہ یت ، ٹایا مافی تہ وہ ت ہہ یہ بلی تہ و شتانہ نین ، چونکہ
ہہ ستکارہ کہ م تواناکانی ٹیمہ ہہ ستی پی ناکہ ن ؟

۳۔ ٹایا ہہ ستکارہ کان تہ واون ؟ پیشینہ کان دایان نابوون بہ پینج
ہہ ستکار ، لہ و باوہ رہ دا بوون لہ م پینجہ زیاتر نی یہ ، بہ لام ٹیستا
لہ ئادہ میزادا ہہ ستکاری تر دۆزراونہ تہ وہ ، کہ خوی گ—ورہ پی ی
بہ خشییوہ .

تہ و شتہ ی زیاد بکریت بہ کہ م دائہ نرکیت ، واتہ : کہ م و کوری تیدا
بووہ بۆیہ پوی زیاد گراوہ .

من چاوم تہ نوقینم ، دہ ستم دائہ خہ م و تہ یکہ مہ وہ ، ہہ ست بہ کردنہ وہ و
داختنی تہ کہ م ، ہہ ست بہ لیخشاندن تہ کہ م ، بہ لام ناپینم ، ٹایا
بہ چ (دہ ستکاری) ہہ ستم پی کرد ؟ بہ وہ ستکارہ ی پی تہ لہ ین ہہ ستکاری
ماسولکہ بیی ، ہہ روہ ہا ہہ ست بہ ہیلکی و نارہ جہ تی تہ کہ م ، ہہ ست
بہ دل تیکچون و تہ کہ م ، ہہ ست بہ دلتنہ نگی و دلخۆشی تہ کہ م ، تہ مانہ
ہیجیان بہ ہیج یہ کئی لہ پینج ہہ ستہ کہ ہہ ستمان پی نہ کرد ، بہ لکو
بہ (ہہ ستکاریکی ناخوی) ہہ ستمان پی کرد ، من تہ رۆم بہ ریٹوہ و بہ
ہیج لایہ گدا ناکہ وم ، بہ لام منداں کہ لہ سہ رہ تاوہ پی تہ گریت بہ لادا
تہ کہ ویت ، سواری پاسکیل و یاریکہ رانی (سیرک) تہ وانہ ی شتی
سہ رسورہینہ رتہ کہ ن ، ٹایا بہ چ ہہ ستکاریک ہاوسہ نگی خویان را تہ گرن ؟
لیرہ دا ہہ ستکاری ہہ شتہ م ہہ یہ ، پی تہ لہ ین (ہہ ستکاری ہاوسہ نگی)
ٹیستا جینگای تہ و ہہ ستکارہ یان دۆزیوہ تہ وہ کہ خوی گہ ورہ دایناوہ ،
لہ گوچکہ ی ناوہ وہ دا شلہ مہ نی یہ کی کہ م ہہ یہ ، بہ و مادہ ی—ہ
ہاوسہ نگی پہ یدا تہ بیت ، لہ بیرمہ لہ (تاقی کردنہ وہ کاندا) لہ گوچکہ ی
کہ رویشکدا تہ و مادہ یان دہ رہیناوہ ، ٹیتر کہ رویشکہ کہ ہاوسہ نگی خوی
لہ دہ ست داوہ و ، وہ کو سہ رخۆش چووہ بہ ریٹوہ .

کہ وابو : ٹیمہ ہہ رگیز مافی تہ وہ مان نی یہ کہ ٹینکاری تہ و شتانہ
بکہ ین کہ بہ ہہ ستکارہ کانمان ہہ ستی پی ناکہ ین .

بناغہ ی چوارہ م :

"خہ یالی ئادہ میزاد تہ نہا بؤ ئہ وہ چیت کہ ہہ ستکارہ کمان
ری ی پی ئہ بہن"
وتمان ہہ ستکارہ کان دیاری و سنوردان، من ناتوانم بہہ چا و
ہہ مو شتی ببینم، ئہ مہ ش راستی یہ، بہ لام خوی گہ ورہ بہرہ بہ کی
وای داوہ پیمان، کہ م و کوری ہہ ستکارہ کانی پی تہ واو بکہ یں، ئہ ویش
خہ یالیہ۔

من ئہ گہر نہ توانم بہ چا و مالی خومان لہ سید صادق، ببینم ئہ گہر
خوم لہ بہ غذا بم، ئہ توانم بہ خہ یال ببینم ہہ روہ کو لہ بہ رچلہمدا بیت۔
کہ واہو خہ یال تہ واوکہ ری ہہ ستہ کانہ، ئایا خہ یال سنووری ہہ ییہ؟
یاخود رہ ہا و بی سنوورہ؟ ئایا ئہ توانم خہ یال بہ شتیکہ وہ لی بدہ م
کہ بہ ہہ ستکارہ کان نہ مدیبی؟
لای زانایانی دہ رووناسی دوو جور خہ یال ہہ یہ: خہ یالی گہ راوہ،
وہ کو بہ خہ یال ببینی مالہ کہ مان لہ سید صادق لہ کاتیکا خوم لہ
بہ غذا بم۔

وہ خہ یالی داہینہر (مبدع)، ئہ ویش خہ یالی شاعیران و، چیروگ
نوسان و، ہہ موو ہونہ رمہ ندانہ، بروان بؤ خہ یالی ئہ و ہونہ رمہ ندانہ
ئایا شتیکیان ہیئاوہ کہ لہ (واقیعدا) نہ بیت؟ ئہ وہ ی پہ یکمری
قینوسی تاشی وینہ یہ کی ہیئاوہ کہ لموہ پیش وینہ ی بہ تہ واوی وہ کو
ئہ وہ نہ ببینراوہ، بہ لام ئایا نوئی یہ، یان بہ شہ کانی لہ واقعہ کسہ
دہ رھیناوہ وریکی خستون؟ جوانترین لوتی ہہ لہ بژاردوہ کہ دیویہ تی،
وہ جوانترین لوت و جوانترین لہ ش... ئہ م بہ شانہ ی بہ یہ کہ وہ داناوہ و
شتیکی نوئی داہیناوہ، بہ لام ئہ م نوئی یہ لہ پارچہ ی کون وہ رگیراوہ۔
ہہ روہ ہا خہ یالی شاعیران ہہ رچہ ند پرئہ فسانہ و قسول بیت،
شیوہ یہ کی نوئی یہ، بہ لام لہ پارچہ ی کون دانراوہ۔

ئہ گہر زور بوی داہچین ئہ ببینن خہ یال خویشی دہ ستہ وسانہ
لہ زانینی کؤکردنہ وہ ی ئہ و پارچہ پارچہ بؤ نمونہ: بہ شیک لہ
جیہانی رہ نگ، وہ بہ شیک لہ جیہانی دہ نگ، دہ پیم بلین کہ فلان
گورانی بیژ ئاوازیکی بونخوشی بہ گولاوی وت، یان بلئی فلانہ عہ تر
بؤنہ کہ ی سوورہ، ئہ م وینانہ بخہرہ خہ یالتہ وہ، ئہ ببینی ناتوانی
خہ یالی وا بکہ یت، ناتوانی بونی سوور لہ خہ یالتہ دیاری بکہ یت
(نازانی چونہ) خو ئہ و پارچانہ ہہ مووشیان لہ واقیعدا ہن، سوورہ،
بؤن، گورانی...

ئیمہ نہ ئہ توانین خہ یالی ئاوازیکی بؤنداز، وہ نہ خہ یالی بونیککی
سوور، ئہ وہ ی بؤچونمان بوی ئہ چیت، سی دووری یہ کہ یہ (دریژی و
پانی و بہ رزی)، ناتوانین دووری چوارہ م دیاری بکہ یں، وہ ناتوانین
بازنہ یہ کی بی چپوہ، وہ یان سیگوشہ یہ کی بیگوشہ دیاری بکہ یں، ئایا
ئینتر چون روژی قیامت بہینینہ بہ رچاومان، قیامت جیہانیکی جیاوازہ
لہ م جیہانہ ی ئیستامان؟

قیامت له چا و نه م جیهانه دا ، وه کو نه م جیهانه وایه له چا و
 جیهانی مندا له سکی دایکی دا ، نه گهر بتوانین په یوه ندی بکه ین به و
 مندا له وه و لئی بپرسین و نه ویش بتوانی وه لآمان بداته وه ، کاتی پیتن
 وت بونه وه ر چی یه ؟ نه لیت بونه وه ر نه و په ردانه یه که دایپوشیوم
 له که ل نه و تاریکی یه ی ده وری داوم . نه گهر پی ی بلین : لیسه
 بونه وه ریکی تر هه یه خور و مانگ و ، شه و ورور و ، ده ریا و وشکانی و
 شاخ و داخ و بیابان و ، باخوباخاتی جوانی تیدایه ، له واتای نه م
 قسانه مان تی ناگات ، وه ناتوانی خه یالیشی بکات .

له و باره یه وه ئین و عه باس فهرموویه تی : (نه وه ی له قیامتدا
 هه یه له م جیهانه دا نی یه ناوه کانی نه بی) ، خوار دنه وه ی قیامت
 وه کو خوار دنه وه ی نه م جیهانه نی یه ، نافر تانی وه کو نافر تانی
 جیهان نی یه ، ناگری دوزه خ وه کو نه م ناگری جیهان نی یه ، پردی
 سیرات وه کو نه م پردانه ی سه رچه م و رووباره کانی جیهان نی یه .
 که و ابو " خه یالی ئاده میزاد ته نها بو نه وه نه چیت که هه ستکاره کان
 ری ی پی نه به ن "

بناغه ی پینجه م :

" ژیری ناتوانی ده ست بخاته شتی (نا ماددی یه وه) ، نه گهر باسیشی
 بکات راست نی یه ، چونکه سنووری توانای نه و ماده یه ، به لام نه و دیو
 ماده (ما وراء المادة) ، واته : جیهانی نادیار (المیتافیزیک) ژیری
 ده ستی ناروات به سه ریا . "

نه گهر چا و فه له میکی راستی له په رداخی ئاودا به شکاوه یی دی ، ژیری
 نه خه له تا به وه ی که بینی ، به لکو زانی که قه له مه که هه ر راسته و
 نه شکاوه یه ، وه کاتیک خولی به ئاو که و ته به رچا و له بیاباندا ، ژیری
 زانی که (سه راب) و ئاو نی یه . کاتیک جادوگه ریکی (سیرک) نه بینین
 سه د ده سته سر له ده میه وه نه هینیته ده زوه ، وه له گیرفانیسی یه وه
 بیست که رویشک ده رنه هه یی ، ژیری نه زانی که نه وه فیله ، که و ابو
 ژیری حوکمه کانی راست تره ، وه دوور بین تره ، به لام ئایا نه توانی حوکم
 بدات به سه ر هه موو شتیکا ، وه دوور بین ماوه ی بی کوتایی بکات
 (ما لاهیة) ؟

ژیری ناتوانی هیچ شتیک بزانی تا نه یخاته نیوان دوو شته وه
 کات و شوین ، نه وه ی نه که وینته نیوان نه و دوانه وه ژیری خوی نایزانی ،
 نه گهر ماموستای وانه ی میزوو پی ی و تن جه نگیک رووی داوه له
 نیوان موسلمانان و پرومه کاندای ، به لام نه له پیش نیسلامدا رووی داوه ،
 وه نه له دوا ی نیسلام ، وه نه له هیچ کاتیک له و کاتانه دا ، به لام
 رویشی داوه ، تو باوه ری پی ناکه یت و تی ناگه یت ، وه نه گهر ماموستلی
 جوگرافیا وتی : شاریکا هه یه نه له ده شتایی دایه ، وه نه له شاخه کاندایه
 وه نه له ده ریادایه ، وه نه له وشکانیدایه ، نه له زه ویدایه ، نه له ئاسماندایه

که و ابو سنوورداره و بی سنووریشه ، نه مه ش ناکوکی یه ، به وش یوه
سه لمیتره ، که ژیری هاوسه نگی خوئی له ده ست شمات ، نه گه ر ده ست
بخاته شتی بی سنووره وه ، وه نه که ویته (ناکوکی بیچاره وه - التناقض
المستحيل) ، چونکه باسی شتیگا نه کات که ته واو نابیت .
که واته : ژیری ناتوانی ده ست بخاته شتی (نامادیه وه) وه نه گه ر
باسی بکات راست نی یه ، چونکه سنووری توانای نه و ته نه
ماده یه ، به لام نه و دیو ماده (ماوراء المادة) ، واته : جیهانی
نادیار (المتافیزیکی) ژیری ده ستی ناروات به سه ریا . نه وه یه که
(کانت) له کتیه که یدا سه لماندویه تی ، وه زانا کانمان له پیش شه ودا
وتویانه ، له کتیبی (شرح المواقف السيد) وه (المقصد الاسنی الغزالی) دا
هه یه .

بنانه شه شه م :

" ئیمان و باوه ر شتیکی غه ریزه یی یه ، له هه موو مرؤقیکا هه یه ،
هه رچه ند جاری وا هه یه خووشی یه کانی دنیاو ، رابواردن و ناره زوبازی
دایته پووشی ، به لام رۆژیک له رۆژان هه رخوی ده رته خات ، به تایبه تی
له کاتی ته نگانه و ناره حه تیدا ، هه رچه نده ئیماندار و موسلمان هه موو کاتی
هه ستی پی نه کات " .

خه لکی له هه موو جیهاندا کافر و موسلمان ، نه وه ی له گووشه ی
خواپه رستی دا نه ژی و ، نه وه شی له جیگای بی نابرووی و بی شه رمیدا
نه ژی ، نه گه ر ناخووشی یه ک ، ته نگا و چه له مه یه گ رپووی تیکردن ، وه
هیچ چاره یه کیان نه ما بو رزگار بوون لی ی ، په نا بو هیچ شتیکی مانسی
نابن ، به لکو یه کسه ر په نا نه به ن بو هیزی نه و دیو ماده ، هیژیگا
که نابینن ، به لام به دل و گیانیان هه ستی پی نه کهن ، وه هه موو
ده ماریگا له ده ماره کانی له شیان ، هه ست به گه وره یی و شکومه ندی
نه وه یزه نه کات ، نه مه به تایبه تی پروو نه کاته زور له قوتابیان له کاتی
تاقی کردنه وه دا ، وه پروو نه کاته زور له نه خووشان له کاتی بازار و ،
بی ده سه لاتی پزیشکا له چاره کردنیا ، نه مانه پروو نه کهنه خوای
گه وره ، په نای بو نه به ن ، نایا قهت له خووتت پرسیه وه نه مه
چی یه ، هوئی نه مه چی یه ؟ بوچی هه رکه س که وته ته نگانه وه په نا بو
خوای گه وره نه بات ؟ نه م دوخه ش له کاتی جه نگدا زیاتر ده رده که ویت ،
که باس هه ر باسی خوای گه وره یه و ، داوای یارمه تی کردن لی ی .

وتاریکم خوینده وه له گوڤاری (المختار) دا ، له گوڤاری (ریسده ر
دایجت) وه ری گپرا بوو ، که له رۆژانی جه نگدا بلو کرابوه وه ، له
نووسینی یه کئی له سه ربازانی په ره شوت بووه (له کاتیگا دابه زین
به په ره شوت تازه داهاتیوو) نه و سه ربازه چیرۆکی خوئی نه گپریته وه و
نه لی :

له مالیکا په روه رده کراوم ناوی خوای هه رگیز تیا نه بـراوه ، وه
هه رگیز نوپژی تیدا نه کراوه ، له قوتابخانه یه کیشدا خویندومه وانسه ی

تایینی تیدا نه بووه ، وه ماموستای خواناسیشی تیدا نه بووه ، په روه رده په کی
(عیلمانی) په روه رده کراوم ، وه کو په روه رده ی گیلنله به رانیکه که ته نه
خواردن و ، خواردنه وه و رابواردن نه زانیت ، به لام کاتیکه بو یه که مجار به
په روه شووته که م دابه زیم ، وه خوم دی له ناسماندا پیش تیده وه ی
په روه شووته که م بکریته وه که چون به تیژی به روه و خوار نه بمه وه و به روه
زه وی ، یه کسه ر له خومه وه وتم (یا الله یا رب) ، (خوا هـاوار
په روه ردگار هاوار) ، به لام خویشم به راستی زورم به لاهه سهیر بوو که
نه م باوه رهم له کوئی وه بو هات ؟

کچه که ی ستالین له م سالانه ی دواپی دا یادداشته کانی بلاوکرده وه ،
باسی نه وه ی تیدا کردوه که چون گه راوه ته وه بو تایین ، خو نه ویش
په روه رده ی خیزانیکه خوانه ناس بووه ، وه خویشی له گه رانه وه ی بو
تایین سهری سور نه سینئ . به لام نه مانه سهیر نی یه ، چونکه باوه ر به
خوای په روه ردگار ، شتیکی شراوه یه له ناوه موو ده ماره کانی له شی
ناده میزادا هه یه ، له دل وده روونیدا هه یه ، له فیتره ی ره سه نی مروقتا
هه یه ، هه روه کو حهزی خویشی و رابواردنی تیدایسه ، نه وه شی تیدایه
ناده میزاد (گیانله به ریکی تایینداره) ، به لام نه و فیتره یه له وانه یه
ناره زووبازی رابواردن و ویست و ته ماعه دنیاپی یه کان داپووشی ، به لام
نه گه ر ترس و ته نگاوی زور له رزانده وه سه رپوشه که ی له سه ر لانه دا و
خوی دهر نه خات ، له بهر نه وه شه که به بی باوه ر نه لین (کافر) ، کافر
له زمانی عه ره بی دا به واتای (داپوشه ر) دیت .

به رابیعه ی عه ده وییان وت : (فلانه که س هه زار به لگه ی هیئایه وه
له سه ر بوونی خوا) ، نه ویش ده ستی کرد به پیکه نین و وتی : "یه که
به لگه به سه" ، وتیان : نه و به لگه یه چی یه ؟ وتی : نه گه ر تـ
به ته نه به بیابانیکه چولدا برویت ، وه به خوت نه زانی له پیر بکه ویتنه
بیریکه وه ، وه نه توانی بییتنه ده ره وه ، تایا چی نه که بیت ؟ به رامبه ره که
وتی : هاوار له خوا نه که م ، رابیعه وتی : نه وه به لگه که یه .

له دلی هه موو که سیکدا باوه ر به خوا هه یه ، نه مه راستی یه که
نیمه ی موسلمان نه یزاین ، چونکه خوای گه وره پی ی راگه یاندووین
که باوه ر خوای گه وره خستویه ته فیتره و سروشتی ناده میزاده وه .
نه وروپاییه کانیش له م دواپی یه دا نه وه یان بو ده رکه وتوه ، (دوکاریم)
ماموستای کومه لناسی به ناوبانگی فهره نسا کتیپیکه هه یه له سه ر
نه وه ی که باوه ر به خوا شتیکی به لگه نه ویسته ، ناده میزاد ناتوانی
بژی و بمریت به بی نه وه ی بیر له وه بکاته وه که نه م بوونه وه ره
خوایه کی هه یه ، به لام له وانه یه ژیری برنه کا و نه گاته خوای
په روه ردگار ، وه بیجگه له و شتی تر بکاته خوای خوئی ، وه نه وشته ش
وا نه په رستی که به خوای نه زانی ، وه یان بو نه وه ی که له خوا
نزیکی بکاته وه ، به لام کاتیکه زه نگی مه ترسی لیی داو که وته ته نگانه وه ،
یه کسه ر نه گه ریتنه وه بولای خوای په روه ردگار و نه وشتانه ی تری له بیر
نه چیته وه .

قوره یشی یه کان (لات) و (هوبه ل) و (عوزا) یان ته په رست ته مانسه
بت بوون ، هوبه ل پیتیکی ۳ دیرین بوو (عمرو کوری لحي) له و جیگایسه ی
که بردی ، له (الحمه) به عمرویان وت : ته وه خوایه کسه
ده سه لاتداری مه زنه ، ته ویش باری کرد له وشتریک و بردی ، له ریگا
ته که ویت و قولیکی ته شکی ، ته وانیش قولیکی ئالتونی بو دروست ته که ن
(خوایه کئ قولی بشکی!) که چی له گه ل ته وه شدا ته یانپه رست !! له کاتی
ئاشتیا ته یانپه رست ، به لام کاتی سواری ده ریا ته بوون و ، شه پمول
هه لی ته کرد ، ته که وتنه ترس و ته نگانه ی خنکاندنه وه نه یان ته وت :
(یا هوبه ل) ، به لکو ته یانوت : (یا الله) .

ته مه ش له م رۆژانه دا زور ته بینریت ، له کاتی نوم بوونی که شتی دا ،
له کاتی ئاگر که وتنه وه دا ، له کاتی نه خوشیدا ، له کاتی مه ترسیدا ، ته بینین
خوانه ناسه کان هاوار له خوا ته که ن .

بوچی ؟ چونکه ئیمان غه ریزه یه که له ئاده میزادا هه یه ، که وابوو راسترین
پیناسه بو ئاده میزاد ته وه یه : که (گیانداریکی خاوه ن ئایینه) ، پروانن
بو ته و بی باوه رانه له کاتی سه ره مه رگدا ، ئایا مارکس و لینین له کاتی
سه ره مه رگا هاواریان له (که ره سه گانی به ره م هیان کسه ردووه)
یا خود هاواریان له خوا کردووه ؟ دلنیا بن ته وانیش هاواریان هه ر له
خوا کردووه ، به لام کاتی کئ بووه که پارانه وه سوودی نی یه ، فیرعه ون
خوی به زل زانی و گومرا بوو ، وه وتی : من خوام ، به لام کاتی خه ریک
بوو بخنکی وتی : (امنت بالذی امنت به بنواسرائیل) ، واتسه :
ئیمانم هیئا به وه ی نه وه ی ئیسرائیل ئیمانیا پی هیئا وه .

سۆزی خوشه ویستی که ته وینداران هه ستی پی ته که ن ، به لگه یه که
ئیمان فیتره یه له ده رووندایه (خوشه ویستی نمونه یه کی بچکولسه ی
ئیمان) ، وه جوریکه له په رستن ، فه ره نساییه کان کاتی وازیان
له ئایین هیئا ، وشه ی په رستنیا (عباده) له خوشه ویستی دا
به کار هیئا ، هه ندیک له بیچوووه فه ره نساییه کانی لای خویشمان
لاسایی یان ته که نه وه ، ته چن له چیرۆکه کانیاندا ته نوسن : (خوشی
ته وئ و ته په رستی) وه یان ته لپن : (خوشی ته وئ تا راده ی په رستن)
ته مه ش ته نها ته وه ته سه لمینئ که (په رستن) رواله تیکی سروشتی
باوه ر به خوایه ، چونکه خوشه ویستی ئیمانی تیدایه .

ته ویندار مل که چ و گوپرایه لی خوشه ویسته که یه تی ، وه هه موو ویستیکی
ته هیئتیه دی ، هه روه ها خاوه ن باوه ر له گه ل خوادا وایه . ته ویندار
گوئ ناداته ته وه ی که هه موو خه لکی لی ابره نجی ، ته نه
خوشه ویسته که ی لی رازی بیئت ، ته ترسی له توپه بسونی ، وه رازییه
به هه رشتیک له وه وه بیئت ، هه روه ها ئیمانداریش وایه ، که وا بوو
خوشه ویستی (ته وین عشق) به لگه یه له سه ر ته وه ی که ئیمان شتیکی
فیتری و سروشتی یه .

ته مه مانای ته وه نی یه که خوشه ویستی خوا ، له ره گه زی خوشه ویستی

ئە ويندارە (عاشق) ، نە ، بە لى ئە ويندار گوپرايه لى خۆشە ويستەكە يەتى و لى ئە ترسى ، وە رازى يە بە ھە رشتى لە وە وە بىت ، رە زامە ندى ئە و ئە دات بە سەر رە زامە ندى گشت خە لگى دا ، لە بەر ئە و خۆشى و تامەى لە وە وە دە ستى ئە كە وىت ، ئە و ئە وى لە بەر خۆى خۆش ئە وىت ، ئە گەر (لە يل) توشى نە خۆشى (گولى) ببوايا و دە م و چاوى گەر ببوايە ، (مە جنون) وازى لى ئە ھىنا و نە يئە ويست و ، نزيكىشى نە ئە كە و ت ، ئە مە يە جيا وازى لە نيوان خۆشە ويستى كە سان و ، خۆشە ويستى پە روە ردىگارا ! دوو جۆرى جيا وازن بە لام وشە كانى ئىمە كە م و كورتىان تىدايە و ناتوان و اتا گيانىە كان بخەنە قالبى خۆيانە وە ، لە بەر ئە وە يە ك و شە بە كار ئە ھىنن لە زۆر و اتاى جيا جيا دا ، ئىمە ئە لىين : فلانە كەس برنج و گوشتى خۆش ئە وىت ، وە فلانە كەسى تر زانستى كىمىاي خۆش ئە وىت ، وە فیسار دیمە نى شاخ و داخى خۆش ئە وىت ، مندا ل دايكى خۆش ئە وىت ، مە جنون لە يلای خۆش ئە وىت ، خاوەن باوەر خواى گە و رە ي خۆش ئە وىت .

ئە م خۆشە ويستىانە جيا وازيان زۆرە ، وە كو وشە ي جوانى خۆى يەك و وشە يە ، بۆ سە دان و اتا بە كار دىت ، وە يان ئە لىين (خواى گە و رە ئە بيستى و ئىبىينى) ، وە ئە لىين (فلانە كەس ئە بيستى و ئە بيستى) ئە مە يان و اتە : فلانە كەس كە رو كویر نى يە ، بە لام بيستن و بيستى خوا جۆرىكى ترە ، چونكە خواى گە و رە ھىچ شتىكى لە شتى ئادە مىزاد ناچىت (لەس كە مئله شى) .

كە و ابو ئيمان و باوەر شتىكى غە رىزە يى يە و لە ھە موو ئادە مىزادىكدا ھە يە ، ئە گەر چى دنيا پە رستى و ئارە زوو بازى و خۆشى ژيان دايئە پۆشى ، بە لام رۆژىك لە رۆژان خۆى بىرئە خات ، بە تايبە تى لە كاتى تە نگانە و نارە حە تىدا ، ھە رچە ندە ئيماندار و موصلمان ھە موو كاتى ھە سستى پى ئە كات .

بىناغە ي حە و تە م :

" ئە م جىھانە ماددىە ھە موو شتى نى يە ، بە لكو گيان پىويستى بە بە رزبوونە وە ھە يە و بە تىر بوون . دە روون ھە مىشە ئە يە وى خۆى بىبە ستىتە وە بە دە سە لائىكە وە كە لە سە رووى ھە موو دە سە لاتە ماددىە كانە وە بىت ، گيان ھە مىشە پە يوە ندى ئە بە ستى بە خواوہ ، وە سات سات چىژى ئە م بە رز بوونە وە يە ئە چىژى ، وە ھە تا رادە ي باوەر بە خوا زياتر بىت ئە م چىژە زياترە و گيانە كە حە ساوہ ترە " ئادە مىزاد بە (حدس) كە ھە ستىكى دە روونى يە ئە زانى ، ئە م جىھانە ماددى يە ھە موو شتىك نى يە ، بە لكو لە و دىوہ وە جىھانىكى گيانى ناديار ھە يە ، چە ند شتىكى لى ئە زانى كە بە لگەن لە سسەر بوونى .

ئادەمىزاد ئۇ زانى خۇشى و چىژە ماددىە كان دىارى و سنوردان، چونكە ئۇ و چىژانە ئۇ گەر بگە نە رادە يەكۇ بە چىژى يى نامىتن، بە لكو ئۇ بنە خو، تاميان نامىنى، وە كو چىرۇكىكى چە ند جار بىستراويان لى دىت، لە كاتىكا ھە ژارىكۇ بە لاي ئۆتۆمبىلى دە ولە مە ندىكدا تى ئۇ پە رى و چاوى بە كۆشكە كە شى ئۇ كە وىت، وا ئۇ زانى ئۇ گەر ئۇ مېش ئۇ وانە ي بىنى دنيا ئۇ بىتە ھى ئۇ م، خو ئۇ گەر دە ستىشى كە وتن، ھە ست بە خۇشى و كامە رانى ناكات .

ئۇ وىندار شە ونخونى ئۇ كىشى بۇ گە ىشتن بە خۇشە وىستە كە ي، وا ئۇ زانى ھە موو خۇشە كانى جىھان بە خۇشە وىستە كە ي ئۇ وە وە ن، وە ھە موو ئاواتە كانى ھەر ئۇ وە، بە لام ئۇ گەر خۇشە وىستە كە ي مارە كرد، وە چە ند سالىكۇ تى پە رى بە سە رياندا، ئاواتە كان ئۇ پوكىنە وە، خۇشى و بە شارە تە كان نامىتن، تە نھا يادكردنە وە يان نە بىت .

كاتىكۇ كە سىكۇ نە خۇش ئۇ كە وىت، ئازار و نارە حە تى رووى تى ئۇ كات وا ئۇ زانى خۇشى ژيان ھە مووى برىتى يە لە لاچونى ئۇ و ئازارە لە سە رى ئۇ گەر چاكۇ بووىە وە و رۇژانى نە خۇشى و ئازارە كە ي لە بىر چووىە وە، ئىتر ئۇ وە ندە تە ندروستى بە لاوہ خۇش نى يە .

كاتىكا دە روون پاكۇ ئۇ بىتە وە و پىر ئۇ بىت لە ئاوات، پالە يە ستوى ماددە لە سە رى كە م ئۇ بىتە وە، ئۇ دات لە شە قە ي يال و، لە م زە وى يە بە رز ئۇ بىتە وە تا ئۇ گاتە پلە يە كۇ زە وى و ئۇ و شتانە ي لە سە ر زە وى يە ھە مووى كە لە خوار ئۇ وە وە يە ئۇ وە ندە بچوكۇ و بى نىرخ ئۇ كە وىتە بە رچاوى كە شياوى سە پىر كىر دىنىش نى يە، چونكە خۇشى گىانى، لە تامى ئۇ و خوار دنە خۇشترە كە ئۇ درىت بە كە سىكى زور برسى و، وە خۇشترىشە لە گە ىشتنى ھە ژارىكۇ بە سامان، ھە روہ ھا لە و كاتە ش خۇشترە كە ئۇ وىندارىكۇ ئۇ گات بە خۇشە وىستە كە ي لە دوای دوور كە وتنە وە يە كى زور .

دە روون ھە مېشە ھە ولى ئۇ و (جىھانە گىانى يە) بە رزە يە تى، ئۇ و جىھانە نە بىنراوہ كە ھىچى لى نازانىت، تە نھا ئۇ و ساتانە نە بىت، كە ھەر بە دە ركە وتنى خىرا وون ئۇ بىت، ئۇ و كاتە بوى دە رئە كە وىت كە خۇشى يە ماددىە كان سنوردان، وە خۇشى يە گىانىە كان خۇشتر و گە ورتن وە كارىگە رترن لە دە رووندا، وە دلنىاش ئۇ بىت (بە ھە ستى دە روونى، نەكۇ بە بە لگە ي ژىرى) : كە ئۇ م جىھانە ماددى يە ھە موو شتى نى يە، وە جىھانى نادىار كە لە و دىو جىھانى ماددى يە وە يە خۇى شاردوتتە وە راستى يە كى (بىگومانە) وە لە گىانمان ھە مېشە بە تە مايە تى و خە رىكە بفرىت بوى، بە لام ئۇ م لە شە چرە رىگای لى ئۇ گرىت و، ماوہ ي نادات بە دوایدا بفرىت، ئۇ مە ش بە لگە يە كى دە روونى يە لە سە ر بوونى رۇژى قىامت .

كە وابو ئۇ م جىھانە ماددى يە ھە موو شتى نى يە، بە لكو گىان پىئوستى بە بە رز بوونە وە ھە يە و، ئۇ يە وى تىر بىت، دە روون ھە مېشە ئۇ يە وى تىر بىت، دە روون ھە مېشە ئۇ يە وى خۇى بە دە سە لاتىكۇ ھە وە

ببه ستیته وه ، که له سه رو هه موو ده سه لاته ماددی یه کانه وه بییت ، گیان هه میشه په یوه ندی به خواوه ته به ستی .. گیان سات سات چیژی ته م به رزبوونه وه یه ته چه ژیت .. هه تا راده ی باوه ر به خوا زیاتر بییت ته م چیژه زیاتره و گیانه که ش حه ساوه تر .

بناغی هه شته م :

" ژیری ته یسه لمینتی که چی رووداوی ته م جیهانه هه یه ، هه مووی له نیوه دا ته پچرئی ، وه زوربه ی زوری چیروکه کانی به نیوه ناچلی ته مینیتته وه ، وه پیویستیان به ته واوکردن هه یه ، که وابو خوی دادگهر بویه ته و دنیای داناوه ، بوته واوکردنی ته م رووداوانه ی دنیاو ، کیشانه ی هه موو جموجولیکئ ، وه دانانی پاداشتی به هه شت بوسته ملیکراوان و سزای دوزه خیش بوسته مکاران " .

باوه ر به ژیانی ته و دنیا ، ته نجامیکی پیویستی باوه ربوون به خوی که وره یه .. شیکردنه وه ی ته مه ش ته وه یه :

خوا ته بییت ، دادگه ربییت ، دادگه ریش سته م ناکات ، هه روه ها ماوه ش نادات سته مکار به بی سزا وه کو (به رزی بانان بوی ده رچییت) ، وه ده ست له سته ملیکراویش به رنادات به بی پاداشت پروات و (مافی بخورییت و که س بوی وه رنه گریته وه) .

ئیمه ته بینین له م جیهانه دا هه یه هه موو ژیانی به سته مکاری ته ژوی به سته مکاری ته مریت ، به بی ته وه ی توله ی لی بسه نرییت ، وه هه یشه به سته م لیکراوی ته ژوی و ، به سته م لیکراویش ته مریت ، به بی ته وه ی مافی خوی ده ست که وتبی .. نایا ته مه چی یه ؟

چون شتی وا ته بییت مادام خوا هه یه ؟ وه خواش دادگه ره ؟ مانای ته وه یه ته بی جیهانیکئی تر هه بییت ، له وئی سته مکار توله ی لی بسه نرییت ، سته م لیکراویش توله ی بو وه ربگریته وه ، پیاوچاک پاداشتی بدریته وه و ، پیاوخراپیش سزا بدرییت . چیروکه که به کوتایی هاتنی ته م دنیا یه کوتایی نایه ت ، ته گهر ته له فزیون فلیمیگ پیشان بداو ، له نیوه ی فلیمه که دا بووه ستی و ، بلئی فلیمه که ته واو ، که س باوه ر ناکات وه هه پرسن ته ی پاله وانی فلیمه که چی به سه ر هات ؟ کوا کوتایی چیروکه که ی ؟ چونکه خه لکی راهاتووه له سه رته واو بوونی چیروک و دیاری کردنی کوتایی ده وری هه موو پاله وانه کان . دانه ری ته و فلیمه مروقیکه ناوا ته کات ، ته ی ئیتر کئی باوه ر ته کات چیروکی ژیانی سه ر ته م زه وی یه به مردن کوتایی بییت ؟ چون ؟ خو حساب بوکه س نه کراوه ، چیروکه که کوتایی نه هاتووه .

به م شیوه یه ژیری دلنیا بووه که ته بی ته م بوونه وه ره خوایه کی دادگه ری هه بییت ، وه دوا ی ته م جیهانه ش جیهانیکئی تر هه بییت .

////////////////////

//////////

//////

له بلاكراوه كانى
كومه له ى نووسه رانى ئىسلامىي كوردستان
به شى نووسين و وه رگيران